

17.1.2017

Kehittämishanke 6-12 / 2016

Hanke

SSAB Europe Oy Raahen terästehtaan työopastajien kehittämishanke: Työopastukseen yhdistetään ammatillinen perehdyttäminen ja tuki työkyvyn ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Kehittämishankkeen toteuttajaorganisaatio

SSAB Europe Oy, Raahen terästehtas, terässulatto ja sen kolme eri yksikköä
Henkilöstömäärä yhteensä 412

Yhteyshenkilö, SSAB Europe Oy

Terttu Tokola
Puh: +358 50 3143168

Asiantuntijaorganisaation yhteyshenkilö, Valmius Hyvinvointiin Group Oy

Helena Pahkajärvi
Puh: +358 40 549 4651

Lähtötilanne ja syyt hankkeen käynnistämiseen

SSAB Europe Oy:n Raahen terästehtaalla on sairauspoissaolot olleet useamman vuoden kohtalaisen korkealla tasolla varsinkin Terässulattolla ja poissaolojen syistä merkittävä osa koostuu tuki- ja liikuntaelin vaivoista. Todettiin, että on tärkeää jo työuran alkuvaiheessa kiinnittää erityistä huomiota oikeanlaisiin työskentelytapoihin ja työuran aikanakin vaihtaessa tehtävästä toiseen huomioida oikeanlaiset työskentelytavat sairauspoissaolojen ehkäisyssä. Hankkeen yhtenä tavoitteena oli kehittää malli, joka antaa työkaluja henkilöstön työhyvinvoinnin tukemiseen ja täydentää myös SSAB:n työkyvyhallintaa ja varhainen tuki –ohjelmaa.

Raahen terästehtaalla aloitettiin kesällä 2016 suunnittelemaan hanketta, joka olisi tarpeeksi tiivis, jotta henkilöstö pystyy työtehtävistään siihen irrottautumaan. Hankkeen kestoksi suunniteltiin vuoden loppu 2016.

Hankkeeseen kutsuttiin vapaaehtoisia omasta ja toisten hyvinvoinnista kiinnostuneita työopastajia Terässulaton eri osastoilta ja eri vuoroista.

17.1.2017

Todettiin, ettei oma osaaminen eikä resurssit yhdessä työterveyshuollon kanssa riitä, vaan tarvitsemme tueksemme osaavan yhteistyökumppanin. Päädyttiin Valmius Hyvinvointiin Groupiin, joka oli jo toteuttanut Raahan tehtaalla aiemmin kaksi hyvin onnistunutta hanketta, ja tunsii tehtaan toimintatavat ja ongelma-alueet jo valmiiksi.

Päätettiin myös hakea Työsuojelurahaston tukea kehittämishankkeelle. Hakemus laitettiin vireille kesäkuussa 2016 ja hyväksytty päätös saatiin 27.6.2016, jonka jälkeen hanke käynnistettiin.

Hankeessa sovellettu tutkimus:

Ohjelmassa hyödynnettiin Valmiuden teettämiä tutkimuksia menetelmän vaikuttavuudesta sekä muita työnopastukseen ja ergonomiaopastukseen liittyviä tutkimuksia jotka koottiin erikseen.

1. Tutkimus kehon kuormituksen ja tuki- ja liikuntaelinvaivojen välisestä suhteesta / Valmius Hyvinvointiin Group
2. Valmennusohjelmien vaikuttavuusraportointi, 13 eri yksikköä vuosina 2008 – 2014 (Liite 1)
3. Muut tutkimukset (Liite 2)

Hankekuvaus

SSAB Europe Oy:n Raahan terästehtaalle kehitettiin uusi toimintamalli työnopastajien kanssa tuki- ja liikuntaelinvaivojen ja tapaturmien ehkäisemiseksi sekä keskittymiskyvyn, kehon hallinnan ja vireyden parantamiseksi. Toimintamallin avulla viedään vaikuttaviksi todettuja käytäntöjä osaksi työntekijöiden työrutiinia ja vapaa-aikaa. Uudet työntekijät perehdytetään hyviin käytäntöihin, ja kokeneiden työntekijöiden kanssa kerrataan ergonomia-asioita.

Toimintamallin vaikuttavuuden mittaamista arvioitiin ohjelman aikana, ja havaittiin, että todellista vaikuttavuutta päästään arvioimaan vasta, kun uusi toimintamalli on vakiintunut ja kestänyt pidempään, 1-2 vuotta. Vaikuttavuutta tullaan mittaamaan keräämällä opastetuilta palautekysely heti opastuksen jälkeen ja 1kk kuluttua opastuksesta. Sairauspoissaolotilastoja seurataan pitkällä tähtäimellä. Lyhyen aikavälin muutokset eivät välttämättä kerro uuden toimintamallin todellista vaikuttavuutta.

Kohderyhmänä oli SSAB Europe Oy:n Raahan tehtaan terässulatto ja sen kolmen eri yksikön työntekijät ja toimihenkilöt. Toteutustapana oli työnopastajien ryhmä- ja yksilötyöskentely yhdessä asiantuntijan kanssa. Hanke keskittyi työntekijän omalla vastuulla oleviin asioihin sekä kehitysehdotusten kokoamiseen työantajalle.

Kehittämishanke oli työaika, ja vapaa-aikaan osuvista tilaisuuksista maksettiin koulutusajan palkka.

Työsuojelurahasto tuki kehittämishanketta.

17.1.2017

Tavoitteet ennen hankkeen aloitusta

SSAB Europe Oy:n Raahen terästehtaalle kehitetään uusi toimintamalli työnopestajien kanssa tuki- ja liikuntaelinvaivojen ja tapaturmien ehkäisemiseksi sekä keskittymiskyvyn, kehon hallinnan ja vireyden parantamiseksi. Toimintamallin avulla viedään vaikuttaviksi todettuja käytäntöjä osaksi työntekijöiden työrutiinia ja vapaa-aikaa. Toimintamallin toimivuutta seurataan ja arvioidaan ohjelman aikana, ja mallia kehitetään saatujen kokemusten perusteella.

1. Uusien työntekijöiden ja kokeneiden työkavereiden ergonomian ja työhyvinvoinnin opastus ja tukeminen.
2. Varhaisen reagoinnin mallin rakentuminen: aitoa ennaltaehkäisyä työpaikalle, ja työntekijä huomaava hakea ajoissa apua johdolta/työterveyshuollolta
3. Osallistujan oman terveyden ja työhyvinvoinnin edistäminen
4. Työn sujuvuuden, laadun, ergonomian ja turvallisuuden kehittäminen – kehitysehdotusten kokoamista ja käsittelyä esimiesten kanssa

Yhteistyössä työnopestajien ja henkilökunnan kanssa kehitetään SSAB Europe Oy:n Raahen tehtaalla terässulattole uusi toimintamalli soveltaen erillisessä liitteessä mainittuja tutkimuksia sekä terässulattole vuonna 2014 testattua valmennusohjelmaa. Tässä toimintamallissa opastetaan ja tuetaan turvallisuutta, työkykyä ja hyvinvointia edistävien toimintatapojen vakiintumista osaksi työntekoa. Uuden toimintamallin toteutumista ja onnistumista seurataan hankkeen aikana, ja kehitetään edelleen.

Perehdytettäviä menetelmiä on testattu Valmiuden valmennusohjelmana SSAB:n seitsemässä yksikössä vuonna 2014. Vuoden 2014 valmennushankkeiden tuloksia:

Sekä alku- että loppututkimukseen osallistuneilla (307 henkilöä) oman raportoinnin mukaan

- a) työtä haittaavat tuki- ja liikuntaelinvaivat vähenivät 37%
- b) tuki- ja liikuntaelinvaivoista johtuvat sairauspoissaolot vähenivät 27%
- c) säännöllinen venyttely lisääntyi yli 40%

Nyt oli tarkoitus löytää suuryritykselle uusi toimintamalli levittää hyviksi todennettuja ja testattuja menetelmiä oman henkilökunnan toimesta pysyvien tulosten aikaansaamiseksi.

Kohderyhmänä oli SSAB Europe Oy:n Raahen tehtaalla terässulatto ja sen kolmen eri yksikön työntekijät ja toimihenkilöt.

17.1.2017

5. Hankkeessa sovelletut tutkimukset ja ulkopuolinen asiantuntija

Asiakastulokset ja tutkimukset liitteessä 1 ja 2.

Ulkopuolinen asiantuntija: Valmius Hyvinvointiin Group Oy, Y-tunnus 2478934-1.

6. Hankkeen toteutuminen ja eteneminen

Työvaiheet

A) Ryhmätyöskentelyä

10 x 3,5 yhteensä 5 päivää. Toteutettiin klo 9.15 – 13.00 terässulaton omassa neuvotteluhuoneessa lähellä työpisteitä.

Ryhmä 1

Tuki- ja liikuntaelinvaivojen ja tapaturmien ehkäisyn perusteet sovellettuna terässulaton työhön ja työympäristöön. Käytännön harjoituksia.

- Välitehtävänä kollegoiden asento- ja liikkumistapojen havainnointia

Ryhmä 2

Työnohjajan työnkuva ja vastuut. Kehon huollon harjoitukset työn fyysisen kuormituksen tarpeiden mukaan. Opetettavan asiasisällön ja materiaalin läpikäyntiä. Opetusharjoituksia.

- Kiertäminen työsuojelun, ryhmäläisten ja asiantuntijoiden kanssa fyysisesti haasteellisimmissä työpisteissä.
- Työnteon valokuvaamista materiaalitäydennyksiä varten. Ergonomiaohjaajiksi opiskelevien kanssa arvioitu riskialttiita ja suositeltavia työtapoja ja työasentoja.

Ryhmä 3

Tuloksellisia opetusmenetelmiä sovellettuna valittuun opetussisältöön. Ohjaajana kasvaminen. Opetusharjoituksia.

- Välitehtävä oman vireystilan ja keskittymiskyvyn vaihteluista ja hallinnasta sekä ohjausharjoituksia.
- Jatkokierros haasteellisissa työpisteissä kuten ryhmän 2 jälkeen

17.1.2017

Ryhmä 4

Erilaiset persoonallisuudet, erilaiset toimintatyylit. Miten mukauttaa opetusta opastettavan mukaan. Ohjaajana kasvaminen. Käytännön harjoituksia.

- Kirjallinen yhteenveto osallistujille ryhmätapaamisen avainasioista. Tutustuttavaksi lisämateriaali aistijärjestelmistä.
- Välitehtäväksi ohjausharjoituksia.

Ryhmä 5

Kokemusten jakamista, materiaalin ja uuden toimintamallin viimeistely.

B) Yksilön työn kehittämistä ja tukemista

13 päivää: Kolme kertaa 1,5-2h, yhteensä 1 päivä työnopastajaa kohden.

Ohjelma, toteutus 3 osassa:

- a) Työteon seuraaminen ja havainnointi yhdessä työnopastajan kanssa. Ohjausharjoituksia.
- b) Työteon seuraaminen ja havainnointi yhdessä työnopastajan kanssa. Ohjausharjoituksia. Ohjaajana kasvaminen. Havaintojen kirjaus ja purku.
- c) Työteon seuraaminen ja havainnointi yhdessä työnopastajan kanssa. Ohjausharjoituksia.

Huomioitavaa: Erillistä asiantuntijoiden perehtymistä ei tarvittu, koska Helena Pahkajärvi ja Outi Itkonen ovat olleet toteuttamassa kohteeseen valmennusohjelmia vuonna 2014 ja terästehtaan tilanne ja tarpeet ovat hyvin tiedossa.

7. Kehittämisen tulos

Materiaalit

Työnopastajien kehittämishankkeen tueksi oli jo olemassa opas, jota hankkeen aikana sovellettiin työnopastajien kanssa heille tarkoituksenmukaiseksi ja toimivaksi. Lisäksi hankkeessa hyödynnettiin Valmiuden valmiita kehon huollon kirjallisia ohjeita kuten kepin avulla tehtävät harjoitteet ja rannevenytyssarjan ohje.

17.1.2017

Osallistujille koottiin oppaan lisäksi salkkukansiolliset omia ja seinille kiinnitettäviä laminoituja tukimateriaaleja sekä ohjattaville jaettavia tulostemateriaaleja. Esimiehet ja osastoassistentti tulostavat aineistoa tarpeen mukaan lisää.

SSAB Europe Oy:n Raahen terästehtaan työnopastajan uusi seuraavassa kuvattu työtapa henkilökunnan työturvallisuuden, työkyvyn ja hyvinvoinnin edistämiseksi:

- a) Uudet työntekijät ohjataan automaattisesti ergonomiohjaajan opastukseen. Tapaamisia pyritään järjestämään puolen vuoden aikana 3. Ensimmäinen on pidempi, ja seuraavat lyhyempiä seuranta- ja kertaustapaamisia. Jokainen opastettava saa kehittämishankkeen aikana kootun 60-sivuisen ergonomia- ja hyvinvointioppaan.
 - b) Kokeneet työntekijät voivat hakeutua ergonomiohjaajan luo kertaamaan ergonomia- ja hyvinvointiasioita. Tällöin myös hän saa oppaan.
- Opasta ei jaeta ilman ergonomiohjaajan opastustilaisuutta.

8. Hankkeen arviointi ja mahdolliset jatkotoimenpiteet

Työsuojelurahaston hyväksymispäätöksen jälkeen hanke lähti liikkeelle vauhdilla, jolloin osa terässulaton työntekijöistä oli vielä kesälomilla. Vaikka hanketta oli käsitelty johtoryhmässä sekä päällikkö- ja työnjohtopalaverissa tiedottaminen ja kutsut tavoittivat 5-vuorojärjestelmässä työskentelevän henkilöstön asteittain.

Kehittämisyhmään ilmoittautui 13 työnopastajaa. Alussa tehtävän ja tulevan työroolin hahmottaminen vei aikaa. Kirjallista ennakkoinformaatiota paremmin hankkeen kokonaisuus ja tavoitteet alkoivat hahmottua ryhmätapaamisten alettua.

Kehittämishankkeen edetessä osallistujien osaaminen ja innostus kasvoivat. Osallistujat oivalsivat oman tekemisen merkityksen hyvinvointiin työssä ja vapaalla. Omakohtainen kokeminen ja oivaltaminen on tärkeää, jotta ohjaajana kasvaminen pääsee käyntiin ja pystyy välittämään tietoa ja hyviä käytäntöjä toisille.

Ergonomiaopastajat toivoivat hankkeelle jatkotukea ja kannustusta, etteivät opitut asiat unohdu ja toisaalta omaa osaamista haluttiin jo syventää. Nousi ehdotus jatkohankkeesta jossa a) koulutetaan lisää ergonomiohjaajia b) valmentaja jalkautuu työpaikoille tukemaan ohjaustoimintaa c) jatkohankkeiden avulla erikoistutaan syvällisemmin työergonomian ja toisaalta keskittymiskyvyn ja vireyden osa-alueisiin. Päätöksiä jatkohankkeista ei ole vielä tehty. Työterveyshuollosta työterveyshoitaja ja työfysioterapeutti ovat tukeneet ja tukevat toimintaa omalta osaltaan.

17.1.2017

9. Viestintä ja yleinen hyödynnettävyys suomalaisessa työelämässä

Kehittämishankkeesta on viestitty jo SSAB:n valtakunnallisessa ja kansainvälisessä intranetissa. (Liite 3). Kehittämishankkeen rakenne on vapaasti nähtävissä hankeraporteissa ja siten kenen tahansa hyödynnettävissä. Kokemustemme perusteella tulemme suosittelemaan vastaavien hankkeiden toteuttamista laajemminkin. Yrityksen oman henkilöstön osaamisen käyttöönotto on voimavara, joka parhaimmillaan juurtuu osaksi jokapäiväistä toimintaa toisin kuin ulkopuolisen konsultin varaan jäävä koulutus tai työterveyshuollon oirelähtöiset palveluosiot. Yksityiskohtainen sisältötuotanto ja työskentelymetodiikka on Valmius Hyvinvointiin Group Oy:n asiantuntijaosaamista, kuten kirjallisen aineiston immateriaalioikeudet.

10. Ulkopuolinen asiantuntija:

Valmius Hyvinvointiin Group Oy: Fysioterapeutit Helena Pahkajärvi ja Outi Itkonen, NLP Trainer Minna Erkinharju.

Yhteystiedot:

Helena Pahkajärvi
toimitusjohtaja
johtava valmentaja
+358 40 549 4651
helena.pahkajarvi@valmius.fi

Valmius Hyvinvointiin Group Oy
PL 128
00201 Helsinki